

Gecsei Edit

A magyar kultúra napja

Gondolatok egy Himnusz-mondó versenyről

Tisztelt Szerkesztőség, kedves Olvasók!

Miért fontosak az iskolai emlékműsorok, a megemlékezések az anyanyelvi nevelésben? Mert tanítványaink nem csupán befogadói, hallgatói egy programnak, hanem aktív résztvevői és alkotó szereplői is. Tudatosan készülnek a versenyre, a megmérettetésre a memoriter előadásával. Mozgósítják korábbi ismereteiket, és az ejtési normáknak megfelelően készülnek föl a szövegmondásra. A kihívás nagy: ki kell állniuk 300 társuk elé. Nem más ez, mint az anyanyelvi nevelés magatartás- és tudatformáló szerepe, a kommunikációs kultúra fejlesztése.

Az emlékműsoroknak – azon túl, hogy új ismereteket közvetítenek a tanulóknak – személyiségformáló hatásuk is van. Világossá és tudatossá válik tanítványainkban a nyelvi-irodalmi megemlékezés szerepe: a tisztelet, az értékmentés, az értékmegőrzés, a hagyományőrzés fontossága. A szövegalkotási-szövegértési képesség, a nyelvi kompetenciák fejlesztése, a szociális érzékenység, az érzelmi intelligencia kondicionálása nagy kihívás elé állítja a diákokat, ezek motiváló ereje felbecsülhetetlen értékű napjainkban. A színpadon álló gyermek „élőben” gyakorolja a magán- és a közéleti kommunikáció megszólalási formáit és a viselkedéskultúrát.

Fontosnak tartom, hogy tanítványaink ne csak részt vevő előadói legyenek egy-egy emlékműsornak, hanem alkotói is. Ennek érdekében az adott témához kapcsolódva írásművek születnek. Az úgynevezett kreatív produktív szöveggyakorlatok során születő fogalmazások – az érzelmi nevelésen túl – az intellektuális felfedezés eszközt is jelentik. Mi sem jelzi ezt jobban, mint az egyik diákom esete, aki visszamondta szereplését, de amikor látta, hogy a társai felolvasását csend és lelkes taps fogadta, őbenne is felébredt az önkifejezés, az „én is szeretném magam megmutatni” vágya. A motiváció célt ért.

A fogalmazások írása, a stílusgyakorlatok egyben a stílussteremtés eszközei, amelyek hidat alkotnak az anyanyelvi nevelés és az irodalomtanítás között. A megemlékező irodalmi műsor fontos kelléke a díszlet. Ma már inkább azt mondanám, a vizuális információhordozók – például a powerpointos bemutatás – segíti a megértést, a képzettársítást, és a művészet hatása révén tanítványaink érzelmileg gazdagodnak, együttes társas élményhez jutnak. Az esztétikai élmény a szociális kompetenciával kapcsolódik össze.

Iskolánkban több mint egy évtizedes hagyomány, hogy január 22-én, a magyar kultúra napján Himnusz-mondó versenyt szervezünk a hetedik és nyolcadik osztályos tanulók körében. Ennek a versenynek a szervezési és lebonyolítási folyamatába szeretném beavatni kollégáimat, hogy minél többen kedvet kapjanak hagyományaink átvételéhez. A rendezvény lebonyolítását megelőzően az osztályokban hallgatjuk meg a jelentkezőket. Különböző képességű tanulók jelentkezhetnek a megmérettetésre – ami valamennyiükben közös: a versmondás, a szereplés vágya. A hetedik osztályokból osztályonként három-négy, a nyolcadikból két-három versmondó vehet részt az iskolai versenyen. A programot a közeli művelődési központ színháztermében tartjuk meg, ahol a felső tagozat közel 300 tanulója közönségként van jelen.

Milyen előkészületek előzik meg a programot? Elkészítem a forgatókönyvet, és ennek megfelelően kérem meg a kollégákat, hogy vegyenek részt a csapatmunkában: az informatikatanárt, hogy készítsen egy powerpointos prezentációt; az ének szakos kollégát, hogy az iskolai népdalkörrel a színpadon énekeljék el a *Himnusz*t;

a szabadidő-szervezőt, hogy értesítse a helyi sajtót és a televíziót; a magyar szakos kollégákat, hogy az osztályonkénti legjobb versmondókat készítsék fel a versenyre. Hagyomány, hogy minden résztvevőnek emléklapot adunk, amelyet iskolánk adminisztrátora készít el. Dicsérő oklevelet, könyvjutalmat pedig az kap, aki a legszebben mondja el a *Himnusz*t. A zsűrizés is előkészítő tevékenységet igényel. Két zsűri értékeli a versenyzők előadását: egy nem magyar szakos kollégákból álló tanárzsűri és a diákzsűri. A diákzsűri elnöke mindig az előző évi nyertes, akit erre az időre kikérünk új iskolájából.

Január 22-én, a magyar kultúra napján, a negyedik óra után következett az iskolai program. A gyerekek osztályonként, osztályfőnökükkel vonultak át a művelődési központba. A színpadi kivetítőn megjelent a magyar kultúra napját és az iskolát szimbolizáló kép. Az énekkar már a színpadon állt, és énekelni kezdte a *Himnusz*t. Jó volt hallani több száz gyerek együttes énekét. Közben megjelent Erkel Ferenc képe és a *Himnusz* kottája. Köszöntöttem a megjelenteket, majd meghallgattuk felvételről nemzeti imádságunkat Sinkovits Imre színművész előadásában.

Megszólalásomban elmondtam: azért gyűltünk össze, hogy együtt emlékezzünk meg a magyar kultúráról, hagyományainkról, évezredes történelmünkről, hazánk értékeiről és édes anyanyelvünkről. Ezután a kivetítőn feltűnt Kölcsey Ferenc szülőháza, Szatmárcseke, az emléktábla a ház falán, amely jelzi, hogy Kölcsey itt írta a *Himnusz*t. Majd amikor éppen arról beszéltem, hogy gyökereinkre is emlékezzünk ezen a napon – a hazára, a nyelvre és azokra az elődeinkre, akik kitartó munkájukkal öregbítették hazánk hírnevét, és nemzeti örökségünk részei lettek –, fel-felvillant a költő mauzóleumának a képe. Ezt követően arra a kérdésre kerestem a választ, hogy miként forr össze a kultúra és a *Himnusz* üzenete, hogyan táplálkozhatunk 2013-ban is az 1823-ban íródott versből, közben a képen a *Himnusz* kézírata volt látható.

Két nyolcadik osztályos tanítványom vezette a továbbiakban a versenyt. Színpadra szólították a tavalyi nyertest, és egy rövid interjút készítettek vele. Az ő tavalyi győzelme ugyanis nagy meglepetés volt. Más versenyekre készült, köztük éppen a Kazinczy szépkiejtési versenyre, a *Himnusz*-mondóra nem is jelentkezett. Osztálytársa azonban megbetegedett, és ő „ugrott be” helyette. Olyan szépen mondta a verset, hogy megnyerte a versenyt. Jó volt hallgatni régi tanítványunkat, aki nagy örömmel és szeretettel emlékezett egykori iskolájára.

Ezt követően a versenyzők sorszám szerint léptek a színpadra. A műsorvezetők rövid bemutatkozást kértek a szereplőktől. Tizenhatszáz csendült fel nemzeti imádságunk, közben síri csend honolt. Nagy élmény ez 2013-ban minden tanárnak. Míg a zsűri értekezett, a hetedik osztályos diákok Kölcsey-emlékműsort adtak elő. Ezt követően 12 tanuló vallomását hallgattuk meg hazáról, nyelvről, szülőföldről, jövőképről. A szövegértést, szövegalkotást fejlesztő program és taneszközcsoomag alapján tanuló diákok fogalmazásaiból mély őszinteség, gyermeki elkötelezettség hangjai szóltak: „nekem szülőházam”. Mert a legszebb ezekben a tíz-tizenöt mondatos írásokban az volt, hogy a gyermeki lélekből fakadtak, hogy hitelesek voltak. Hogy az egyik kislány, aki hetedik osztályos koráig még nem állt színpadon, most kezébe vette a mikrofont, és megosztotta társaival a gondolatait, az érzéseit, az élményeit. A hallgatóság megérezte a vallomások jelentőségét, éberrel figyelt, és a gyerekek tapssal jutalmazták társaikat. Láttam, hogy a diákok megilletődve és örömmel vonultak le a színpadról.

A tanárzsűri részéről Kónya Tamásné igazgató asszony értékelte a versenyt, majd a diákzsűri elnöke kapott szót. Kemenesi Ágoston intézményegység-vezető átadta az emléklapokat. A gyerekek nagy tapssal köszöntötték Rácz Péter 8. a osztályos tanulót, aki 2013-ban a csornai Széchenyiben a legszebben mondta a *Himnusz*t. Jóleső érzés volt megköszönnöm kollégáimnak az együttműködést.

Csak most – a beszámoló írása kapcsán – döbbentem rá, milyen nagy élményben lehetett részem: megélhettem a kultúra közösségteremtő erejét. Matematika-, magyar- és énektanár, informatikus dolgozott együtt, egykori tanítványunk a megyei lap, a *Kisalföld* tudósítójaként volt jelen. Egy hetedik osztályos tanítványom mellém somfordálva jegyezte meg: „Edit néni, jó volt ez a program. Nem csak szavalóverseny volt, annyi minden

újat megtudtunk... Legközelebb ne engedjen visszalépni – én is fel akarom olvasni az írásomat a többiekkel együtt!" A „fenegyerek” fiú őszinte megnyilatkozása volt számomra a legnagyobb meglepetés. Egy szikra – 2013-ban, a magyar kultúra napján. 2014-ben a hagyomány folytatódik, és remélem, hogy írásom kapcsán talán más iskolák is kedvet kapnak a hagyományteremtéshez.

Üdvözlettel:

Csorna, 2013. február 24.

Gecsei Edit
magyartanár

Gecsei, Edit: On the Day of Hungarian Culture – Thoughts on the occasion of an anthem-saying contest

Az írás szerzőjéről

Gecsei Edit
Csornai Általános és Művészeti Iskola, Csorna, Magyarország
ditke21[kukac]t-online.hu